

2018-10-30

Socialnämnden

Dnr Son 2018/435

Förslag till politiker - Stöd till kulturaktiviteter för friska pensionärer

Förslag till beslut

Socialförvaltningens förslag

1. Socialnämnden beslutar att inte gå vidare med förslaget.

Ärendet i korthet

Ett förslag till politiker har inkommit till socialnämnden. Förslaget innebär i korthet att enskilda friska pensionärer ska kunna söka bidrag till olika kulturaktiviteter. Socialnämnden arrangerar redan idag aktiviteter för friska pensionärer på mötesplatser i kommunen. Därutöver beviljar socialnämnden föreningsbidrag till föreningar som uppfyller krav för föreningsbidrag i syfte att komplettera kommunens eget sociala arbete och bidra till social samvaro och aktiviteter utifrån medlemmarnas önskemål. Kulturella inslag kan vara en del av de aktiviteter som finns i föreningar och på mötesplatser. Socialnämndens uppdrag innebär inte att särskilt utveckla kulturella aktiviteter eller skapa ett ekonomiskt stödsystem för sådana aktiviteter. Socialnämnden föreslås därför inte gå vidare med förslaget.

Handlingar

1. Socialförvaltningens tjänsteskrivelse 2018-10-30
2. Förslag till politiker

Bakgrund

Ett förslag till politiker har inkommit till kommunen den 29 augusti, men skickades då till kultur-, demokrati- och fritidsnämnden, som bedömde frågan tillhöra socialnämndens område. Till socialnämnden inkom förslaget den 3 oktober.

I förslaget till politiker presenteras ett önskemål att kommunen skulle ge stöd till olika kulturaktiviteter för friska pensionärer. Förslaget avser inte bidrag till de som är beroende av kommunens omsorg, utan ska hjälpa friska pensionärer att delta i kommunens kulturutbud eller ges vid ansökan till en kurs eller aktivitetsvecka. Likaså bör man stödja gemensamma aktiviteter som riktar sig till äldre och barn/unga.

Förslagsställarna betonar vikten av att pensionärer lever ett aktivt liv. Det är till glädje och främjar hälsa för dem själva och minskar riskerna att den äldre blir beroende av kommunens omvårdnad i alltför hög grad. De skriver att aktiva pensionärer är friskare pensionärer och kan då fortfarande på olika sätt bidra till det gemensamma i kommunen och samhället.

Bidragen ska, enligt förslagsställarna, kanaliseras via studieförbund eller pensionärsorganisationer eller ska vara möjliga att söka på samma sätt som ”En snabb slant”.

Förslagsställarna önskar att medel avsätts för detta inför den nya budgetperioden för att detta ska kunna förverkligas för kommunens stora grupp av pensionärer.

Analys och överväganden

Förslagsställarna nämner kulturella aktiviteter för pensionärer och aktiviteter med barn och pensionärer tillsammans. Pensionärer är en icke homogen grupp, där det gemensamma är att den enskilde uppnått en viss ålder. Kultur sträcker sig över ålders- och verksamhetsgränser, över de privata arrangemangen och de arrangemang som kommunen på olika sätt är en del av. Vissa aktiviteter kan finnas redan nu inom kommunens olika verksamheter som bibliotek, konstutställningar, föreläsningar med mera. Vissa är gratis för deltagare, andra innebär viss kostnad. Socialnämnden kommer dock att fokusera på det stöd och de aktiviteter som finns inom socialnämndens område.

Socialnämndens ansvar berör i första hand de som behöver kommunens omsorg i form av stöd enligt socialtjänstlagen. Den enskilde kan ha behov av att delta i en dagverksamhet. Insatsen dagverksamhet syftar till att underlätta för den enskilde att vidmakthålla sociala kontakter och att delta i aktiviteter tillsammans med andra.

Det finns insatser som inkluderar även friska pensionärer och andra närstående som är i behov av anhörigstöd, då de tar hand om sin anhöriga/närstående. Den som behöver stöd och hjälp i vardagen kan till exempel behöva avlösarservice eller korttidsplats, så att den närstående kan besöka kulturella aktiviteter eller få en tid för sig själv, något som så många behöver för att ”ladda batterierna”.

Förslagsställarna betonar vikten av att friska pensionärer får möjlighet till kulturaktiviteter och ett aktivt liv för att hålla sig friska så länge som möjligt. Detta har socialnämnden också haft i åtanke när den beslutat om olika insatser för att ge även friska pensionärer en möjlighet till ett socialt och aktivt liv genom olika mötesplatser och föreningsaktiviteter där aktiviteter (även kulturella sådana) är ett viktigt inslag.

Mötesplatser och träffpunkter för äldre

Idag finns dessa mötesplatser:

- *Barkarby mötesplats*, Jaktplan 2 i Barkarby.
- *Mötesplatsen Mingla*, Birgittavägen 6 i Jakobsberg
- *Kallhälls mötesplats*, Kärnmakargränd 3 i Kallhäll.
- *Flottiljens äldreboende*
- *Jakobsbergskyrkan*, Kvarnplan 20 (även för personer under 65 år)
- *Hjärngänget* på Kvarnplan 11

Mötesplatser och träffpunkter är verksamheter som är öppna för alla personer som är 65 år och äldre. Programmen kan skilja sig lite mellan olika mötesplatser och träffpunkter och kan också vara olika under veckans olika dagar. Aktiviteterna varierar beroende på mötesplatsens inriktning och utifrån deltagarnas behov. Bland de aktiviteter/inriktningar som finns idag på en eller flera dagverksamheter märks kafé, motion och gymnastik, musik och allsång, bio, bowling, frågesport, filmvisning och utställningar. Därutöver kan man spela olika spel eller umgås med andra deltagare. Andra aktiviteter kan ingå om deltagarna så önskar. På Mingla finns också en monter med olika hjälpmedel som man kan testa och få information om.

Barkarby mötesplats, Mötesplatsen Mingla och Kallhälls mötesplats drivs av kommunens egen regi-utförare, Vård och omsorg.

Den nya mötesplatsen på Flottiljens äldreboende inryms i det som tidigare var behandlingsrum, kontor/reception, personalrum, pool, bastu, duschutrymme samt ett stort motionsrum/gymnastiksal. Mötesplatsen har en hälsoinriktning och ska skapa en plats för delaktighet, gemenskap och social samvaro. Deltagarna ska kunna vara med och utforma innehållet i verksamheten. Denna mötesplats drivs som kommunal entreprenad av Attendo.

Utöver de mötesplatser som drivs i kommunens egen regi eller av externa entreprenörer finns även mötesplatser som drivs av föreningar och studieförbund med stöd från kommunen. Bland dessa finns *Jakobsbergskyrkan* på Kvarnplan 20 (även för personer som är yngre än 65 år) samt *Hjärngänget* på Kvarnplan 11 (för den som drabbats av stroke och/eller afasi och dennes närstående).

Det är viktigt att handläggarna på äldreheten har kännedom om vilka insatser som finns att tillgå, och informerar den enskilde vilka olika alternativ som kan vara aktuella, både vad gäller biståndsbedömda insatser och de insatser som är öppna för alla, även de som inte har rätt till biståndsbedömda insatser.

Aktiviteter som stöds genom föreningsbidrag

Ideella föreningar inom det sociala området kan söka föreningsbidrag för sin verksamhet. Socialnämnden fördelar föreningsbidrag till föreningar som jobbar med frivilligt socialt arbete och vars verksamhet bidrar till Järfälla kommuns verksamhetsmål och kompletterar socialtjänstens egen verksamhet. Föreningarna ska också följa de allmänna förutsättningarna för att vara berättigade till föreningsbidrag, till exempel att de ska vara demokratiskt uppbyggda, ha minst tio medlemmar, ha stadgar och styrelse och så vidare.

År 2017 fick följande föreningar stöd för frivilligt socialt arbete inom socialnämndens område vad gäller äldreomsorg och funktionshinder:

- *Attention Järfälla kommun* – för socialt arbete och informationsspridning för målgruppen personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar
- *Jakobsbergskyrkan* – för sitt diakonala arbete, däribland Träffpunkt Kvarnplan, Språkkafé med mera
- *Järfälla anhörigförening (JAF)* – för stödjande arbete för de som vårdar en nära anhörig i hemmet
- *Röda Korset* – för att kunna bedriva olika samtalsgrupper med mera

- *Hjärngänget Vuxenskolan* – för att de ska kunna bedriva aktiviteter för personer med stroke och/eller afasi
- *Handikappföreningarnas samarbetsorgan, HSO* – för att HSO och deras medlemsföreningar ska kunna bedriva olika aktiviteter för och med sina medlemmar
- *Hörselskadades förening* – för de aktiviteter de bedriver för personer med hörselskada
- *Kvarnens hantverksförening* – för att de ska kunna anordna träffar för äldre och personer med funktionsnedsättningar som bedriver olika former av hantverk/handarbeten när de träffas
- *Järfälla Demensförening* – för de aktiviteter de anordnar för personer med demenssjukdom
- *Varttuneet* – för aktiviteter som de arrangerar för sina medlemmar
- *PRO (Pensionärernas Riksorganisation)* – för aktiviteter som de arrangerar för sina medlemmar
- *SPF Seniorerna* – för aktiviteter som de arrangerar för sina medlemmar
- *RPG (Riksförbundet PensionärsGemenskap)* – för aktiviteter som de arrangerar för sina medlemmar

Vissa föreningar är helt inriktade på pensionärer, medan andra har andra målgrupper, men deras deltagare kan vara pensionärer.

Vilka aktiviteter som föreningarna arrangerar för sina medlemmar beror naturligtvis på inriktning och intresse hos de personer som är med i respektive förening och deltar i aktiviteterna. Att föreningarna fått bidrag beror alltså på att de på något sätt arbetar med frivilligt socialt arbete och på så sätt kompletterar socialtjänstens egen verksamhet. Den sociala delen med möten och aktiviteter betonas, men det förhindrar inte att kulturella aktiviteter står på programmet vid möten och sammankomster.

Övriga aktiviteter

Därutöver kan personer i alla åldrar som vill träffa mer åldersblandade grupper delta i kulturella aktiviteter, friskvårdsaktiviteter, biovisningar med mera i och utanför kommunen. Vissa av dessa har kommunen som arrangör, vissa drivs i privat regi. Som tidigare nämnts ingår dessa inte i socialnämndens uppdrag

Besök av volontärer

Den som är 65 år och äldre kan få besök av en volontär, till exempel som promenad- eller fikasällskap. Volontärer kan också besöka äldreboenden och mötesplatser för högläsning eller kaféverksamhet. Den som har hemtjänst eller annat stöd från kommunen kan också vilja ha kontakt med en volontär. Volontären ersätter inte hemtjänsten eller annan insats.

Även den som inte har insatser från kommunen kan vilja ha kontakt med en volontär för sociala aktiviteter, promenader, och annat som hen och volontären kommer överens om att göra tillsammans. I så fall kontaktar hen kommunens volontärsamordnare. Samordnaren intervjuar den som vill ha besök av volontär och de som vill bli volontärer (som också kan vara över 65 år). Sedan matchar volontärsamordnaren den som vill ha kontakt med någon med den som vill bli volontär. De kostar ingenting att få besök av en volontär.

Friska pensionärer kan alltså välja att bli volontärer, men kan också vilja ha sällskap av en volontär för att få ett mer socialt och aktivt liv.

Barnkonsekvensanalys

Barns bästa kommer inte att påverkas om inte medel till verksamheter för barn tas för att utveckla stöd till kulturella aktiviteter för friska pensionärer.

Ekonomiska konsekvenser

De insatser som finns idag i form av mötesplatser, träffpunkter, föreningsbidrag och volontärsamarbete i syfte att även friska pensionärer ska få en aktiv och social vardag ryms inom kommunens budget.

Att skapa ett ersättningssystem för att bidrag som ska kunna sökas av enskilda och administreras av studieförbund eller pensionärsorganisationer eller via digital hantering skulle innebära en utökad kostnad för kommunen. Det ingår inte heller i socialnämndens ansvarsområde att särskilt utveckla kulturella aktiviteter eller skapa ett ekonomiskt stödsystem för sådana aktiviteter.

.

Slutsatser

Nuvarande lösningar med flera olika mötesplatser i kommunens regi eller i samarbete med lokalsamhället är sociala insatser för att bidra till ett aktivt socialt liv för personer som är 65 år och äldre. Även kommunens föreningsbidrag bidrar till sociala insatser och aktiviteter för äldre samt till personer med funktionsnedsättningar i alla åldrar. Ersättningssystem för individuell ansökan gällande kulturella aktiviteter ingår inte i socialnämndens ansvar. Socialnämnden föreslås därför inte gå vidare med förslaget.

Jenny Wilhelmsson
Socialdirektör

Anneli Lagerberg
Avdelningschef Äldreomsorg och
funktionshinder

Expedieras

Förslagsställarna
Kommunstyrelsen
Kultur-, demokrati och fritidsnämnden
Jenny Wilhelmsson
Anneli Lagerberg
Dennis Forsberg
Katarina Jonsson
Inger Brandell